

Seg behøver ikke at gaa ret mange Aar, kun en Snes Aar tilbage, da var det, jeg havde nær sagt, godt Latin i Højskoleverdenen — skønt der tales ikke saa meget Latin der — at Latinskolerne og Universitetet vare de sorte Stoler, som man ikke skulde have noget at gøre med, at det var Døddvidensstaber, medens Højskolen var Livets Skole. Det kan gerne være, der har været en vis Overdrivelse i denne Tale, men noget sandt er der i den, det er sikkert nok. Nu vil man ind paa noget ganske nyt. Her skal knyttes en Forbindelse mellem Universitetet og Højskolen, og det kommer man nu her og byder os ved 3dje Behandling af Finansloven. Det har i Virkeligheden ikke foreligget Offentligheden til Drøftelse. Det kan godt være, at det har været drøftet i Højskolekredse, men for Offentligheden har hele denne Sag ikke været drøftet. Jeg kan ikke se bedre end, at her ville Højskolerne komme ind paa noget helt nyt, maaste paa en helt ny Udvikling, og jeg er betænkelig ved at gaa ind paa det, paa et saa uforberedt Standpunkt som det, vi nu staa paa. I Gaar havde vi under Justitsministeriet et Forslag om Kursus for Embedslæger. Det skulde koste 5,000 Kroner om Aaret. Embedslægerne skulde her ind til Byen for at studere Ting vedrørende deres Sag. Det Forslag blev tilbagevist af Ordføreren, navnlig med den Begrundelse, at det først kom nu til 3dje Behandling, og at det i Virkeligheden ikke havde foreligget Offentligheden til Drøftelse. Den Begrundelse var god i Gaar den 14de Marts, den tog Folketinget imod, den tog Ministeren imod, og Forslaget blev taget tilbage. Her staa vi over for et Forslag af fuldt saa stor Betydning, af fuldt saa stor Rækkevidde, men her er ikke Tale om, at denne Begrundelse bliver brugt i Dag fra den ærede Ordførers Side. Tværtimod, her er det Meningen, at vi skulle gaa ind paa at tage Forslaget, som det foreligger fra Flertallet i Udvalget. Saa siger man: Ja, men naar man nu gaar ind paa det, saa vi en Kursusbevilling akkurat paa 100,000 Kr., det er en rund Sum, og saa ville vi nok blive staaende derved. Jeg siger, at for mig spiller Summen ikke saa stor en Rolle; var det blot det rent finansielle Spørgsmaal, om man skulde saa Summen afrundet til 100,000 Kr., var Sagen ikke i og for sig saa megen Omtale værd, men for mig er det noget mere. Det, man her i Høj og Hast skal være med til, er at føre hele vort Højskolevæsen ind paa et nyt og maaste skæbnesvangert Felt. Det har jeg ikke turdet være med til, og derfor har jeg ikke kunnet tiltræde den Bevilling, der her er foreslaaet.

Mindretallet gaar med Glæde ind paa at give yngre Højskolelærere Lejlighed til længere Kursus, vi gaa med Glæde til Bevillingen til Fristoleforeningskursus, til Vorups Kursus i Kjøbenhavn, ligesom vi ogsaa med Glæde gaa med til at bevilge 3000 Kr. til Kursus paa Aftov Højskole. Alt det finde vi meget formaalstjenligt og godt for Højskolerne osv., men denne Bevilling til Universitetskursus for Højskolelærerne have vi ikke kunnet gaa med til, skønt vi se med Velvilje paa Højskolebevægelsen, hvad vel ingen, der kender Mindretallets Standpunkt i denne Sag, tvivler om. Vi have ved enhver Lejlighed gjort vort til, at Højskolen, som har store Fortjenester af vort Samfund, kan blive velstillet her i Landet, men den Vej, der her skulde betrædes, synes for os i alt Fald at være af en saadan helt ny og ekstraordinær Bestaendighed, og endogaa at gaa en Del imod, hvad Højskolen selv tidligere har lært os, at vi ikke kunne gaa med til denne Bevilling.

Teatret skal jeg ikke opholde mig længe ved, og der er jo saa meget mindre Grund til det, som de Vædringsforslag, der ere opstillede angaaende Teatret, jo egentlig kort og godt gaa ud paa, at hver Part beholder sin egen Mening. (Berntsen: Akkurat!) Det ærede Medlem siger „akkurat“, og det er en ganske rigtig Opfattelse. Højre beholder sin Mening, de moderate — vi ere jo vant til at nævne hinanden ved Partinavn — beholde deres Mening, og vi andre beholde vor. Min Mening om Teatret er nu den, at Teatret drives daarligt, i alt Fald økonomisk set, naar det skal drives af Staten. Jeg tror ikke, det er heldigt, at Staten driver Teatret. Staten kan drive Jærnbanner, men om private ikke kunne drive dem billigere er et Spørgsmaal. Jeg tror nu nok, at private kunne gøre det billigere, men i alt Fald driver Staten Jærnbannerne til almindelig Tilfredshed. Naar Staten derimod giver sig til at drive Teater, viser det sig jo, at det slet ikke er til almindelig Tilfredshed. Tværtimod ere alle Folk utilfredse; ikke blot Publikum, der skal nyde, er utilfreds, men de, der skulle varetage Statens Tare, have sandelig heller ingen Grund til Tilfredshed, lige saa lidt som jeg har hørt, at Digterne og Skribenterne have været særlig tilfredse med Statens Drift af Teatret. Min Mening er den, at Statskassen slet ikke skulde drive Teatret, og at, naar Teatrets Forhold skulde ordnes, skulde de ordnes paa den Maade, at Staten stod uden for det hele og i alt Fald kun havde saa meget med det at gøre, som det at give Tilskud, hvilket i alt Fald burde være et mindre Tilskud paa visse